

Kultura - Historija

AHDNAMA FATİH SULTAN MEHMEDA

najstariji dokumenat o ljudskim pravima u historiji

Tokom održavanja manifestacije "Dani kulture Bosne i Hercegovine" 30. marta u Skövdeu, imali smo čast da upoznamo Tifu Krkić, nastavnicu bosanskog jezika u Göteborgu, koja je tom prilikom donijela faksimil čuvene Ahdname Sultan Memeda II El Fatiha. Ovdje objavljujemo tekst Ahdname na bosanskom, turskom i engleskom jeziku.

Ja sam sultan Mehmed han, neka je poznato svima, uopće od prostog puka kao i odjeljenjima ova moja vlastodržača povelja, kojom bosanskim svećenicima ukazujem veliku pažnju, te zapovjedam: spomenutim i njihovim bogomoljama ne smije biti smetnje ni pritiska, neka se smjeste u svojim bogomoljama, te kako od uzvišene moje strane, tako od mojih vezira, niti od mojih podčinjenih (robova), niti od mojih podanika - raje niti od svega stanovništva cjelokupne moje države spomenutim nitko se ne smije miješati u njihove stvari niti ih napadati, ni vrijeđati ni njih ni njihov život, njihov imetak (imovinu) ni njihove bogomolje.

Također iz tuđine osobito u moju državu dovoditi ljude dozvoljava im se. Stoga spomenutim izdajem moju uzvišenu zapovijed u kojoj im posvećujem svoju brigu i pažnju, te se kunem teškom zakletvom: Stvoriteljem i gospodarom zemlje i nebesa, sa sedam musafa, sa velikim Božijim vjesnikom (Muhamedom) i sa 124.000 pejgambere i sa sabljom koju pašem da ovim što je napisano nikoje lice ne smije se suprostaviti dok god ovi (Franjevci) služe meni i mojoj zapovjesti budu pokorni.

Pisano 28. maja 1463.
Na granici Milodraža
Fatih sultan Mehmed

Ahdnama je poznata kao najstariji dokumenat o ljudskim pravima u historiji, 326 godina prije francuske buržoaske revolucije 1789. godine i 485 godina prije međunarodne deklaracije o ljudskim pravima 1948. godine.

Murat Han'in Oglu, Mehmet Daimi Muzafer! 28 Mayis 1463 Milodraz. Dünya fatihi, haşmetli ve ulu Sultan' in imzali ve parlayan mühürlü fermanı aşağıdadır.

Ben Fatih Sultan Han, bütün dünyaya ilan ediyorum ki; Kendilerine bu padişah fermanı verilen Bosna' li Fransiskanler himayem altındadır ve emrediyorum:

Hiç kimse ne bu adı geçen insanları ne de onların kiliselerini rahatsız etmesin ve zarar vermessin. İmparatorlugumda huzur içerisinde yaşasınlar. Ve bu göçmen durumuna düşen insanlar özgür ve güvenlik içerisinde yaşasınlar. İmparatorlugumdaki tüm memle-

ketlere döntüp korkusuzca kendi manastirlarina yerleşsinler.

Ne padişahlık eşrafından, ne vezirlerden veya memurlardan, ne hizmetkarlarımdan, ne de İmparatorluk vatandaşlarından hiç kimse bu insanların onurunu kırmayacak ve onlara zarar vermeyecektir.

Hiç kimse bu insanların hayatlarına, mallarına ve kiliselerine saldırmasin, hor görmessin veya tehlikeye atmasin. Hatta bu insanlar başka ülkelerden devletime birisini getirirse onlar da aynı haklara sahiptir.

Bu Padişah fermanini ilan ederek burada, Yerlerin, göklerin yaratıcısı ve efendisi Allah, Allah' in büyükelçisi aziz Peygamberimiz Muhammed ve 124 bin peygamber ile kusandığım kılıç adına yemin ediyorum ki; emrime uyarak bana sadık kaldıkları sürece tebaamdan hiç kimse bu fermanda yazanların aksini yapmayacaktır.

28 Mayis 1463 tarihinde
Milodraz' da yazılmıştır.

Bu fermanın asli Fojnica' daki Fransiskan Kilisesi'nde muhafaza edilmektedir. Tarihte bilinen insan hakları bildirilerinin en eskisi; 1789 fransiz ihtilalinden 326; 1948 uluslar arası insan hakları bildirisinden 485 yıl önce; 1463 yılında yazılmış olan; Fatih Sultan Mehmet ahitnamesi.

Ahdnama of the Sultan Mehmet II El Fatih Mehmet, The Son of Murat-Khan, always victorious!

The Command of the honorable, sublime Sultan's sign and shining seal of the conqueror of the world is as follows:

I, the Sultan Mehmet-Khan inform all the world that the ones who posses this Imperial Edict, the Bosnian Franciscans, have got into my good graces, so I command:

Let nobody bother or disturb those who are mentioned, not their churches. Let them dwell in peace in my Empire. And let those who have become refugees be and safe. Let them return and let them settle down their monasteries without fear in all the countries of my Empire.

Neither my Royal Highness, nor my vezires or employees, nor my servants, nor any of the citizens of my Empire shall insult or disturb them. Let nobody attack insult or endanger neither their life or their property or the property of their church. Even if they bring somebody from abroad into my country, they are allowed to do so.

As, thus, I have graciously issued this Imperial Edict, hereby take my great oath.

In the name of the Creator of the Earth and Heaven, the one who feeds all creatures, and in the name of the seven Musafs and our great Messenger, and in the name of the sword I put, nobody shall do contrary to what has been written, as long as they are obedient and faithful to my Command.

Written on 28th May 1463

At Milodraj

(Vic. Fojnica in BH)

Note: The edict was issued by the Sultan Mehmet II El Fatih to protect the basic rights of Bosnian people when he conquered BH in 1463. The original Edict is still kept in Franciscan monastery in the vicinity of Fojnica. The oldest human rights declaration known in history. 326 years before 1789 French revolution, 485 years before 1948 International human rights declaration, which is written in 1463 The Ahdnama of Fatih Sultan Mehmed.